

STAROVĚKÝ ŘÍM

Etruskové a počátky Říma

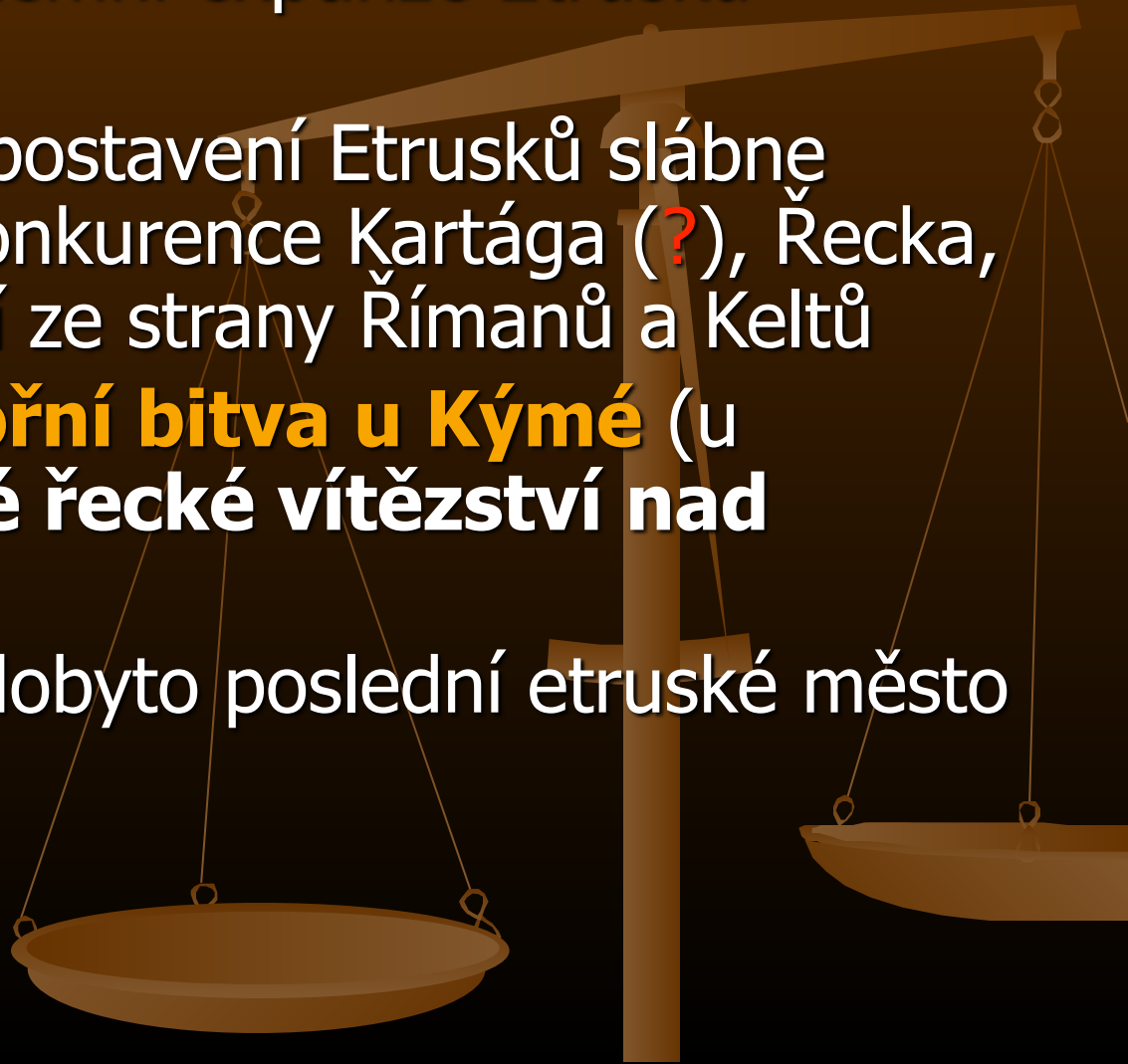

ETRUSKOVÉ – vznik Etrurie

- **Etruskové – záhadný národ, který vytvořil 1. vyspělou civilizaci na území ..... ? poloostrova.** Existují 3 teorie o původu Etrusků:
  1. Severní – z oblasti dnešních Tyrol (J. Rakousko)
  2. Východní – z Malé Asie (?)
  3. Teorie o původním obyvatelstvu – z Apeninského poloostrova
  - kromě nich žily na Apeninském poloostrově ještě **italické** a ilyrské kmeny, na jihu byly **řecké kolonie** (připomeň si řeckou kolonizaci)
- **10. - 9. stol. př. K. – ETRURIE (dnešní Toskánsko a oblast severně od Říma). Nevytvářejí jednotný stát, ale suverénní městské státy (12?, např. Tarquinie nebo Veje).**

ETRUSKOVÉ – územní vývoj

- V 7. stol. př. K. územní expanze Etrusků směrem na jih
- Od 5. stol. př. K. postavení Etrusků slábne (silná obchodní konkurence Kartága (?), Řecka, vojenské ohrožení ze strany Římanů a Keltů)
- **474 př. K. námořní bitva u Kýmé** (u Neapole) – **drtivé řecké vítězství nad Etrusky**
- Ve 3. stol. př. K. dobyto poslední etruské město Římany

Etruskové - ekonomika a kultura

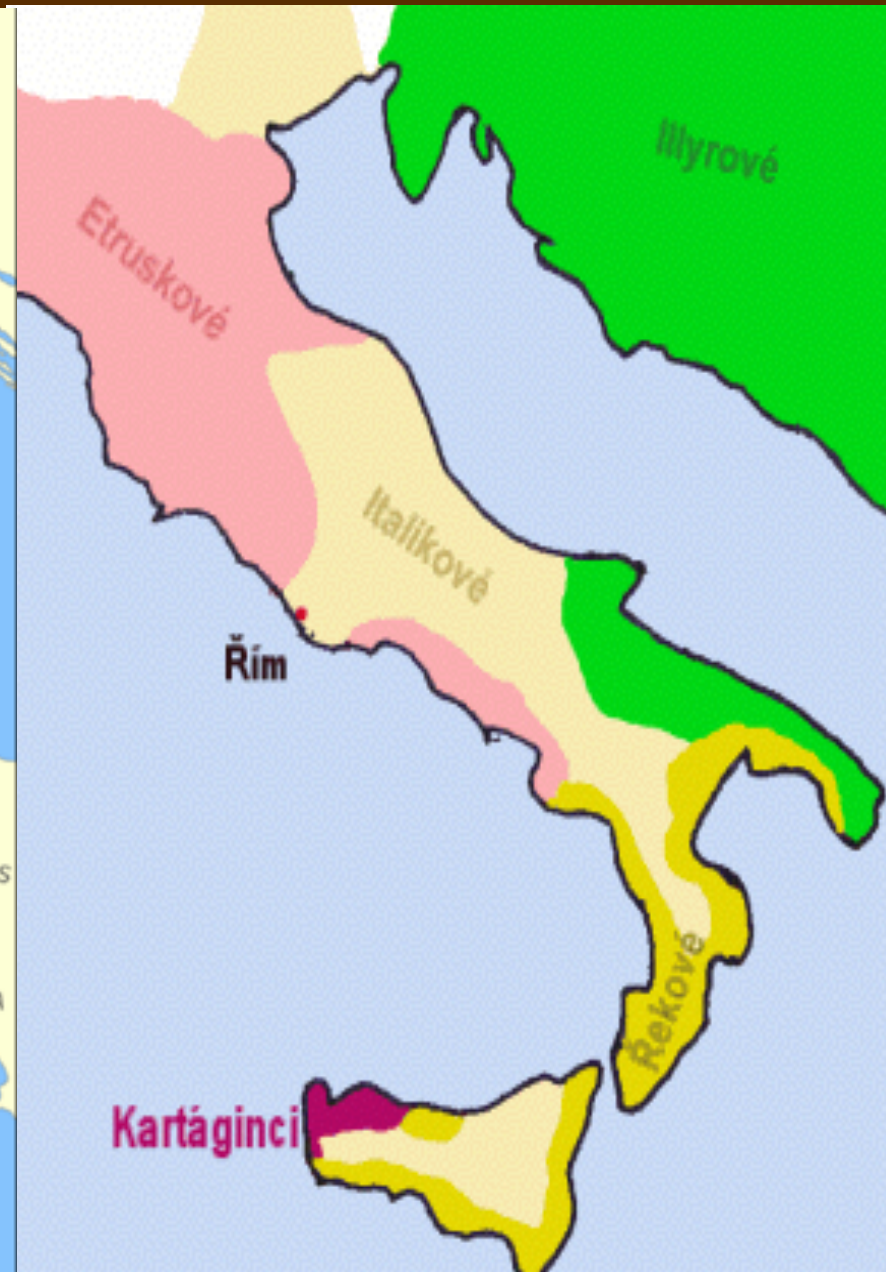
- Vyspělé **zemědělství** (zavlažovací a odvodňovací systémy, terasy proti splavování ornice) i **řemesla** (keramika), výborní zpracovatelé kovů a **obchodníci** (námořní, suchozemský)
- **Náboženství** – ovlivněno řeckou mytologií. Věřili v posmrtný život – duše zemřelých sídlila ve své hrobce. Hrobky měly kopulovitý tvar – buď hrobky hloubili ve skalách nebo stavěli z mohutných kamenů. Více hrobek – NEKROPOLE.
  - Kladli velký důraz na **věštecké** umění – zkoumání jater obětovaných zvířat → dobrá znalost anatomie zvířat, ale i lidí
- **Písmo** – dosud nerozluštěno. Většina písmen pochází z řecké alfabety → číst se dají, ale význam slov je neznámý. Filologům chybí delší dvojjazyčný nápis.

Etruská abeceda

Original	Archaic (7-5 century)	Middle (5-4 century)	Late (4-1 cent.)	Peculiar Forms	Transcription
A	A	A	A	A (Carré)	a
B	B	B	B		b
C	C	C	C		c
D	D	D	D		d
E	E	E	E		e
F	F	F	F		f
G	G	G	G		g
H	H	H	H		h
I	I	I	I		i
K	K	K	K		k
L	L	L	L		l
M	M	M	M		m
N	N	N	N		n
O	O	O	O		o
P	P	P	P		p
Q	Q	Q	Q		q [k]
R	R	R	R		r
S	S	S	S		s
T	T	T	T		t
U	U	U	U		u
V	V	V	V		v
X	X	X	X		x
Y	Y	Y	Y		y
Z	Z	Z	Z		z
AA	AA	AA	AA		aa
BB	BB	BB	BB		bb
CC	CC	CC	CC		cc
DD	DD	DD	DD		dd
EE	EE	EE	EE		ee
FF	FF	FF	FF		ff
GG	GG	GG	GG		gg
HH	HH	HH	HH		hh
II	II	II	II		ii
KK	KK	KK	KK		kk
LL	LL	LL	LL		ll
MM	MM	MM	MM		mm
NN	NN	NN	NN		nn
OO	OO	OO	OO		oo
PP	PP	PP	PP		pp
QQ	QQ	QQ	QQ		qq
RR	RR	RR	RR		rr
SS	SS	SS	SS		ss
TT	TT	TT	TT		tt
UU	UU	UU	UU		uu
VV	VV	VV	VV		vv
XX	XX	XX	XX		xx
YY	YY	YY	YY		yy
ZZ	ZZ	ZZ	ZZ		zz

Původní osídlení starověké Itálie

Etruské hrobky

Malby v etruských hrobkách

VZNIK ŘÍMA

- Řím podle **legendy** založen **753 př. K.** dvojčaty **Romulem a Remem**, které vychovala vlčice
- Původně několik vesnic na sedmi pahorcích nad řekou Tiberou, na vrcholku Palatinu sídlil kmen Latinů
- Obsazení Etrusky, na vrchu Kapitolu zbudovali chrám boha Jupitera, vysušili močály a vybudovali stoku.
Rímu vládli podle tradice v letech 753 př. K – 510 př. K. králové etruského původu – Tarquiniovci.
- Poslední král **Tarquinius Superbus** vyhnán **510 př. K.**

V době vlády 7 etruských králů (královská doba) bylo římské obyvatelstvo rozděleno na 2 skupiny:

- **Patriciové** – plnoprávní, potomci urozených otců
- **Plebejové** – omezená práva, přistěhovalci

Rooman
seitsemän
kukkulaa

CAMPUS MARTIUS

Tiber

CAPITOLIUM

PALATIUM

AVENTINUS

SERVITUKSEN MUURI

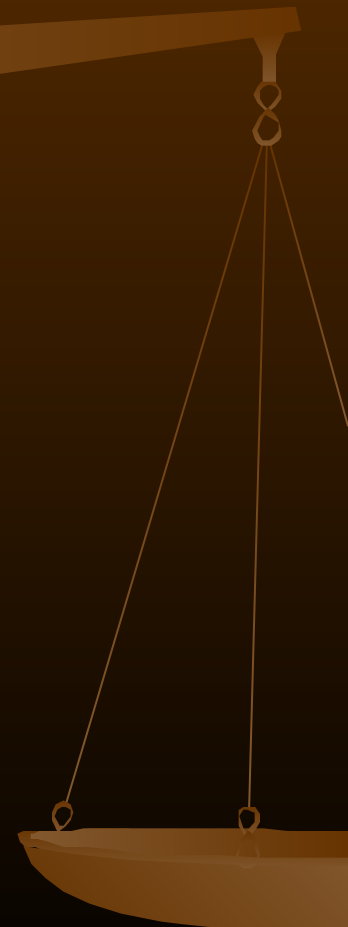
QUIRINALIS

VIMINALIS

ESQUILINUS

CAELIUS

Sedm
římských
pahorků

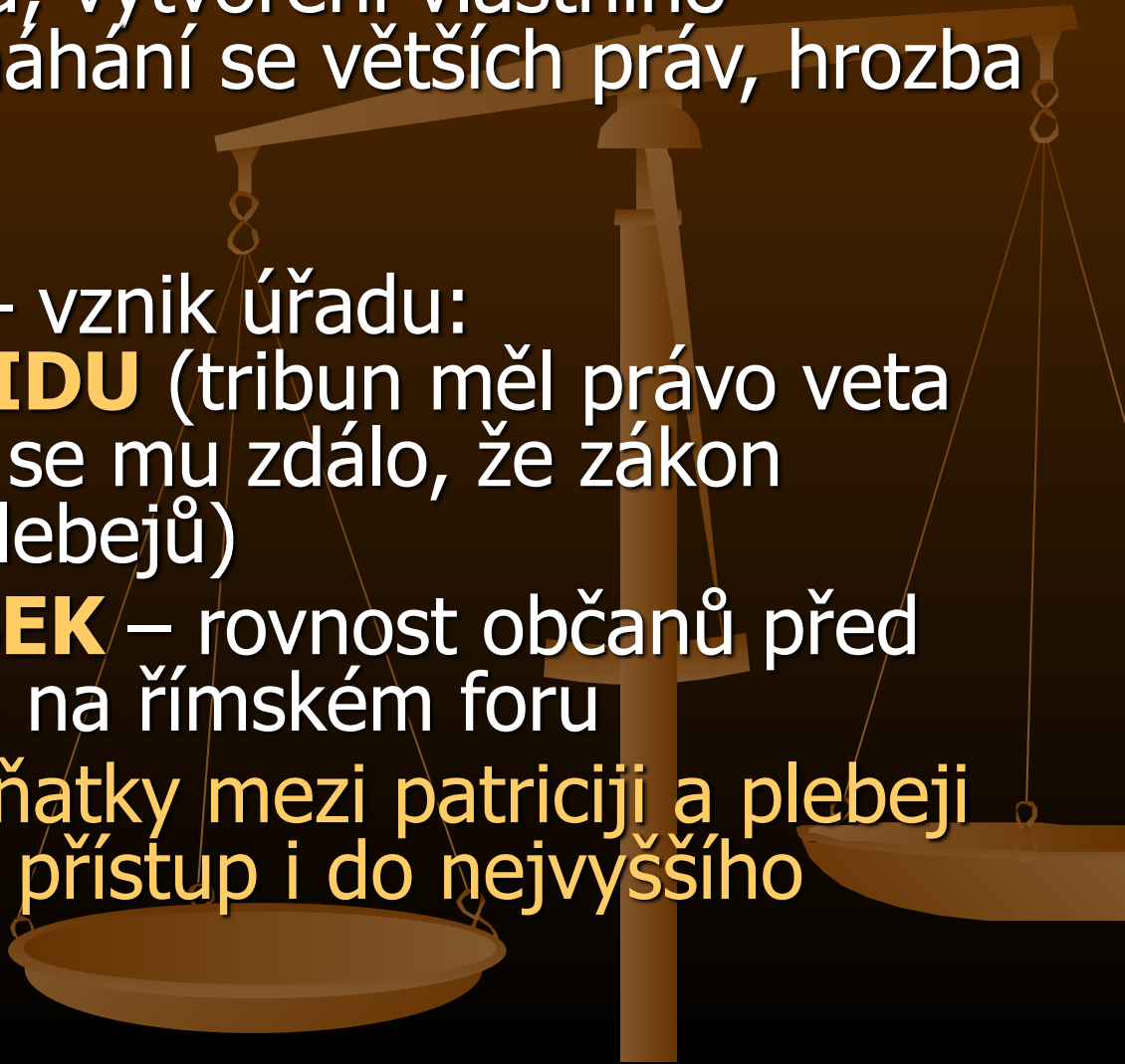
Kapitolská vlčice

Raná republika – plebejská secese (začátek 4. stol. před K.)

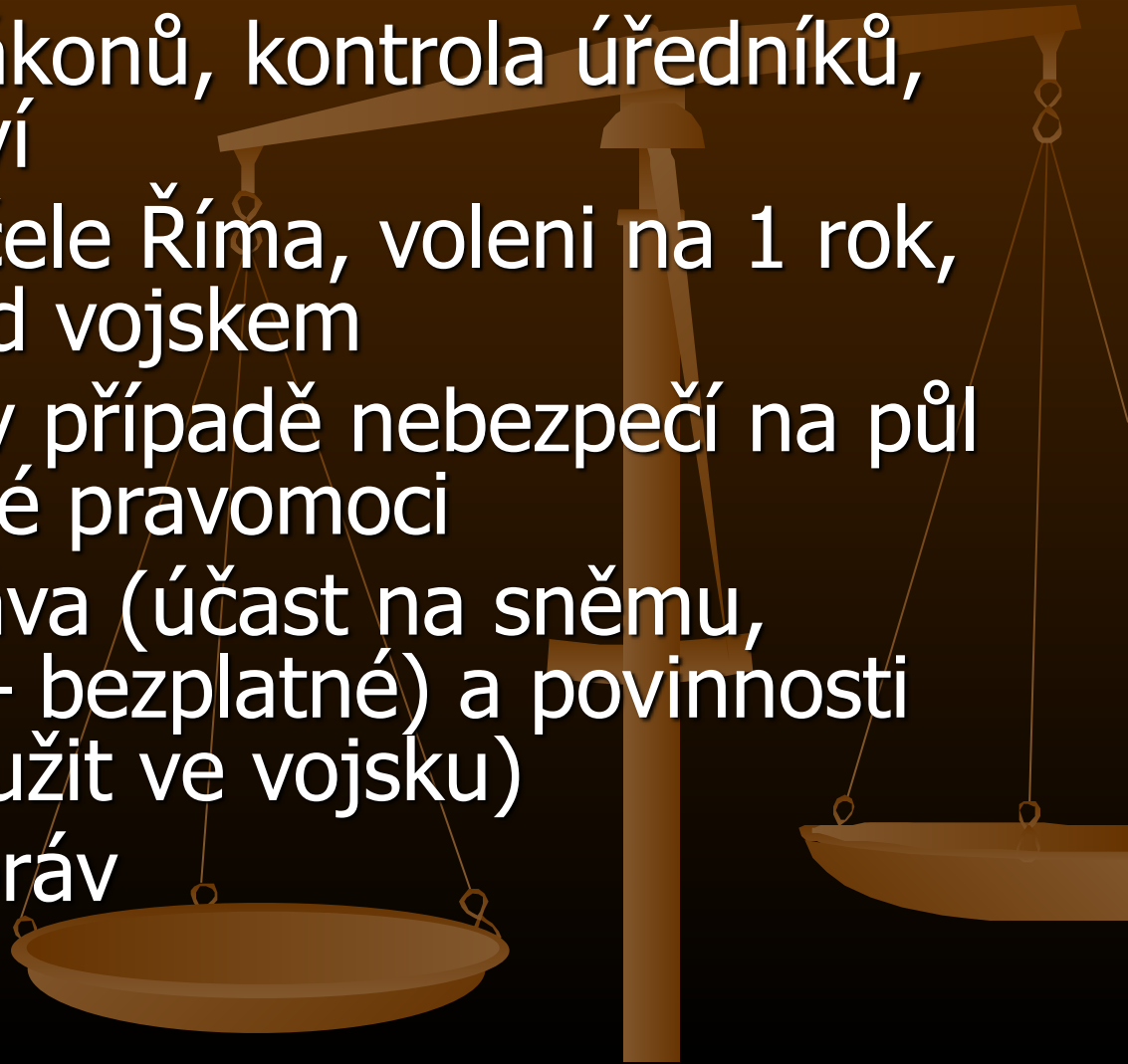
- Sjednocení plebejů, vytvoření vlastního shromáždění, domáhání se větších práv, hrozba odchodu z města
- Ústupky patricijů – vznik úřadu: **TRIBUN(NÁT) LIDU** (tribun měl právo veta = zakazují, pokud se mu zdálo, že zákon poškozují práva plebejů)
- **ZÁKONY 12 DESEK** – rovnost občanů před zákonem, vyvěšen na římském fóru
- Časem **povoleny sňatky** mezi patricijí a plebeji a plebejové získali přístup i do nejvyššího úřadu – konzulátu

Politické zřízení Říma

- **Sněm**: volba úředníků
- **Senát**: tvorba zákonů, kontrola úředníků, doživotní členství
- **2 konzulové**: v čele Říma, voleni na 1 rok, vrchní velení nad vojskem
- **Diktátor**: volen v případě nebezpečí na půl roku, neomezené pravomoci
- Občané měli práva (účast na sněmu, zastávat úřady – bezplatné) a povinnosti (platit daně, sloužit ve vojsku)
- Otroci byli bez práv

Rozšiřování území Říma

- Podle pověsti se Římané v r. 510 př. K. vymanili z pod vlivu Etrusků a o 100 let později si podmanili okolní města v Latii a začali ohrožovat Etrusky na severu.
- Postupné ovládnutí střední Itálie Římem
- Konflikt s řeckými koloniemi: poslední samostatné město Tarent kapitulovalo v r. **272 př. K.** → **Římané ovládli jih**
- **265 př. K.** – **Římané ovládli Itálii až po řeku Pád**